

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

Om den svenska pappers-, massa- och sågverksindustrin

Juni 2010

Om kvartalsrapporten

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Kvartalsrapporten är tänkt att komma ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns även på www.skogsindustrierna.org/Sa_gar_det_for_Skogsindustrin.

Sammanfattning

- Värdet av skogsindustriexporten under första kvartalet 2010 steg med två procent jämfört med samma kvartal förra året
- Investeringarna i massa- och pappersindustrin är på låg nivå och är främst energirelaterade.
- I spåren av den ekonomiska krisen har Sverige klarat nedgången bättre än i flera andra länder, bland annat till följd av starkt försvagad växelkurs för kronan.

Den globala finanskrisen och lågkonjunkturen påverkade starkt efterfrågan på sågade trävaror, massa och papper. Från hösten 2008 startade en oöverträffad nedgång i efterfrågan, produktion och leveranser. Vid mitten av förra året började läget stabiliseras, och i år har produktionen och/eller leveranserna ökat såväl i Sverige som i våra konkurrentländer.

I spåren av den ekonomiska krisen och lågkonjunkturen har många sågverk, massa- och pappersbruk lagts ned, och produktionskapaciteten har minskat i många länder. I Sverige klarades nedgången bättre än i flera andra länder, bland

annat till följd av starkt försvagad växelkurs för kronan.

Jämfört med tillverkningsindustrin totalt i Sverige var också tillbakagången i skogsindustrin relativt sett mindre.

I april drabbades massa- och pappersindustrin av övertidsblockad och en elva dagar lång strejk. Därigenom förlorades produktion och leveransintäkter.

Enligt Konjunkturinstitutets barometerundersökningar är konfidensindikatorn (sammanvägning av företagens bedömning av orderstock och färdigvarulager samt förväntad efterfrågan) för skogsindustrins delbranscher på hög nivå och över tillverkningsindustrin som helhet.

Värdet av skogsindustriexporten under första kvartalet 2010 steg med två procent jämfört med samma kvartal förra året; ökningen för massa och trävaror var högre till följd av bättre priser.

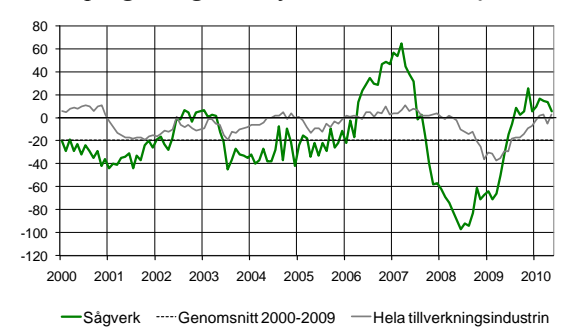
Investeringarna i massa- och pappersindustrin är på låg nivå och är främst energirelaterade. Ett nytt sågverk håller på att byggas, vilket avspeglas i investeringsuppgången.

Sågade trävaror – ökad produktion hittills under 2010

- Produktionen ökar från starkt nedpressad nivå
- Sågverken i Sverige har klarat nedgången i ekonomin bättre än konkurrenterna i andra länder, mycket till följd av gynnsam valutasituation
- Exporten i volym har minskat hittills i år, men värdet har ökat

Enligt Konjunkturinstitutet bottnade konfidensindikatorn (en sammanvägning av företagens bedömning av orderstock och färdigvarulager samt förväntad produktionsvolym) för sågverken redan under andra kvartalet 2008 på en mycket låg nivå. Från och med andra kvartalet 2009 har sågverkens bedömning av marknadsläget kraftigt förbättrats och har nu planat ut på en nivå väl över det historiska genomsnittet. Sedan snart ett år har sågverkens bedömning av läget varit starkare än tillverkningsindustrins som helhet.

Konfidensindikatorn samt genomsnitt "Sågverk och träimpregneringsverk" januari 2000 – maj 2010

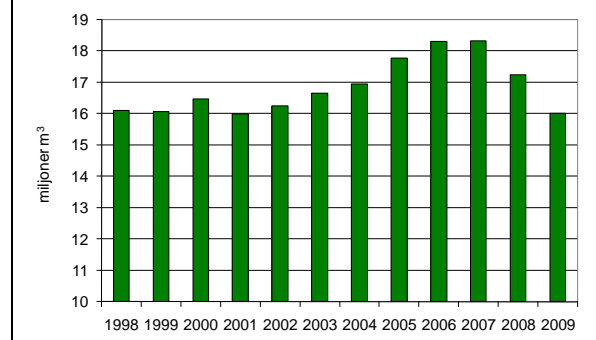

Källa: Konjunkturinstitutet

Produktion, lager och ordergång

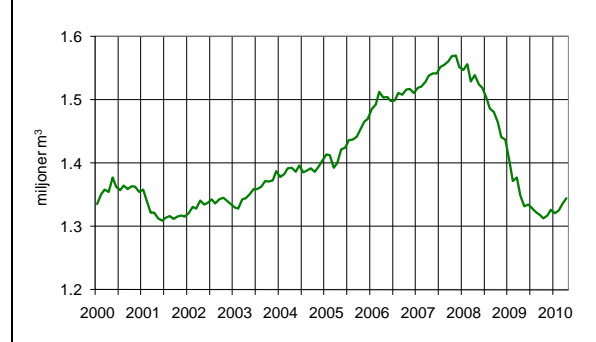
Produktionen av sågade trävaror var under fjolåret 16 miljoner kubikmeter. Det var en nedgång för andra året i rad och innebar en minskning med ca 13 procent jämfört med toppåret 2007.

Produktion av sågade trävaror i Sverige per år 1998 – 2009

Fallet i produktionstakten bottnade i mitten av 2009, och under januari–april i år steg produktionen med fyra procent jämfört med samma period föregående år.

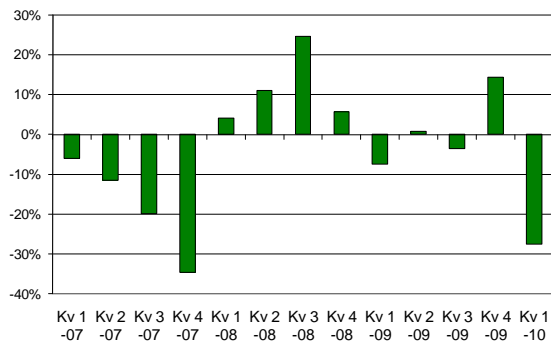
Produktion av sågade trävaror i Sverige per månad 2000 – april 2010, glidande 12 månaders medelvärde

Trots den lägre produktionen under de senaste två åren ökade exporten; dock gick leveranserna till hemmamarknaden tillbaka. Sågverken drog ner sina lager av färdigvaror kraftigt. Producentlagren visar nu en svagt stigande tendens men är fortfarande på låg nivå.

Ordergången har under de fyra första månaderna i år visat en nedåtgående trend efter en mer än tvåårig period med hög och stabil nivå. Ordergången till hemmamarknaden är något starkare än till exportmarknaden.

Volymförändring i total orderingång till svenska sågverk jämfört med samma kvartal föregående år 2007 – 2010

Utrikeshandel

Under 2009 ökade exportleveranserna med två procent jämfört med föregående år, trots att efterfrågan för sågade produkter globalt sett minskade betydligt. Under de första tre månaderna i år har den svenska exporten gått tillbaka med sju procent. Till den för Sverige viktiga brittiska marknaden har exporten under årets första kvartal minskat med elva procent, efter ökning under 2009 till en marknadsandel på 50 procent.

Höga volymer exporteras till Nordafrika och i synnerhet Egypten, vilken idag är Sveriges volymmässigt näst största marknad för sågade trävaror. Nordafrika och Mellanöstern svarar nu för en fjärdedel av den svenska trävaruexporten

Den relativt svaga svenska kronan har bidragit till den förbättrade konkurrenskraften för svenska sågverk och att Sverige kunde hålla uppe exporten trots svag marknad och fallande konsumtion. Emellertid minskar denna fördel i takt med att kronan åter stärkts.

Exporterad volym sågade och hyvlade trävaror Januari – mars 2010 samt procentuell förändring

	Sågat och hyvlat (1 000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Storbritannien	564	-11 %
Danmark	199	-14 %
Norge	207	31 %
Nederländerna	221	-14 %
Tyskland	233	-2 %
Frankrike	128	-30 %
Övr. Europa	258	2 %
Europa totalt	1 810	-8 %
USA	16	-74 %
Japan	135	-32 %
Mellanöstern	113	36 %
Egypten	257	7 %
Övr. Afrika	294	1 %
Övrigt	29	0 %
Totalt	2 653	-7 %

Källa: SCB

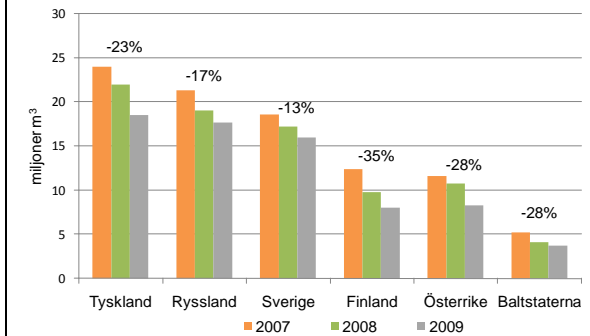
Trots nedgången i exporterad volym har värdet av exporten av trävaror stigit med åtta procent under första kvartalet 2010 jämfört med samma period föregående år. Efter en pristopp under 2007 med efterföljande kraftigt prisfall stiger priserna på trävaror sedan andra kvartalet 2009.

Exportvärdet påverkas av valutakursen för kronan. En relativ kronförsvagning innebär att priset i svenska kronor utvecklas bättre än priset i köpande lands valuta, och omvänt.

Internationellt

Under 2008 – 2009 minskade produktionen i Europa (inkl Ryssland) med ca 33 procent efter att i en dryg tioårsperiod ha ökat i princip varje år. Det var i Finland, Baltikum och Österrike som produktionen minskade relativt sett mest. Också den tyska produktionen har fallit kraftigt. Nedgången hänger samman med minskad konsumtion, svårigheter att få tillgång till råvara och nedläggningar av sågverk. Av diagrammet framgår storleken av produktionsminskningen i Europas största producentländer mellan 2007 och 2009.

Produktionen av sågade trävaror i de största producentländerna i Europa 2007 - 2009. Procenttalet anger totala förändringen mellan 2007 och 2009

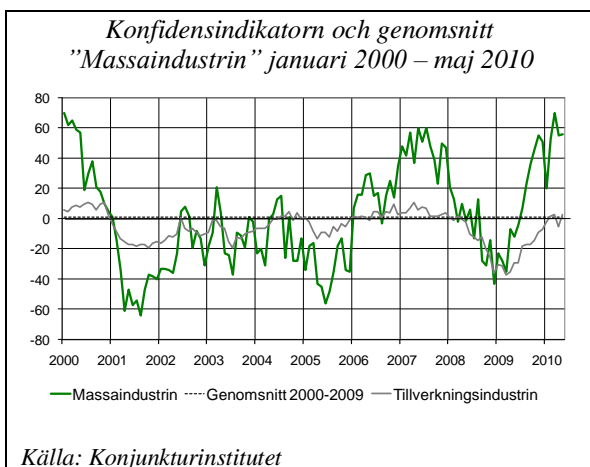
I Finland sker nu en stark ökning av produktionen: med 23 procent under de första fyra månaderna i år jämfört med förra året. Också i Tyskland ökar produktionen.

I USA och Kanada har produktionen minskat kraftigt sedan toppåret 2005. Sedan mitten av 2009 ökar produktionstakten sakta, men från en mycket låg nivå. Även konsumtionen av trävaror i USA stiger långsamt.

Massa för avsalu – stark marknadsbalans och prishöjningar

- Stark marknadsbalans till följd av produktionsneddragningar, låga lager och stora leveransökningar till Kina
- Minskad produktion i Sverige
- Prishöjningar genomförs

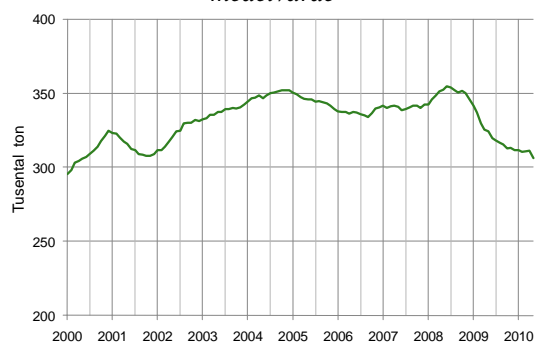
Konfidensindikatorn för massaindustrin bottnade vid årsskiftet 2008/2009, efter att under 2008 ha fallit mycket kraftigt, enligt Konjunkturinstitutets barometerenkät för maj. Sedan årsskiftet har företagens uppfattning av marknadsläget stärkts, och indikatorn ligger nu väsentligt över sitt historiska genomsnitt och över tillverkningsindustrin totalt.

Produktion av massa för avsalu

Efter en stark minskning av produktionen av massa för avsalu under helåret 2009 jämfört med 2008 fortsätter produktionsminskningen i år. Massaproduktionen under årets första fyra månader minskade med fem procent jämfört med samma period föregående år. En del av nedgången under 2009 hängde samman med strukturella förändringar i form av nedläggning av ett bruk och förändrad ägarsituation för ytterligare ett bruk.

Produktion av avsalumassa i Sverige per månad 2000 – april 2010, glidande 12 månaders medelvärde

Under april förlorade massa- och pappersindustrin produktion till följd av konfliktåtgärder i form av övertidsblockad och strejk. Strejken, som pågick i

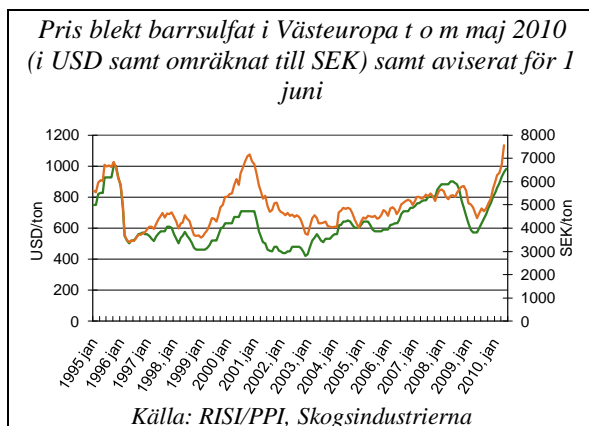
elva dagar, drabbade tre produktionsenheter för avsalumassa.

För papperscellulosa – den övervägande delen av massaproduktionen – sjönk exporten i april med elva procent; utan konfliktåtgärder skulle exporten med stor säkerhet tvärtom ha ökat. För de fyra första månaderna sammantaget är exportvolymen i år på samma nivå som föregående år. Fjolårets exportökning om tre procent förklarades främst av ökad export till Kina. Under de fyra första månaderna i år har däremot exporten till EU stigit som följd av ökat råvarubehov för den stigande papperstillverkningen (se vidare avsnittet om papper, sidan 5). Till Tyskland, den enskilt största exportmark-naden för Sverige, ökade leveranserna med 17 procent.

Sedan början av 2009 har lagret av papperscellulosa hos tillverkarna minskat kraftigt.

Pris på avsalumassa

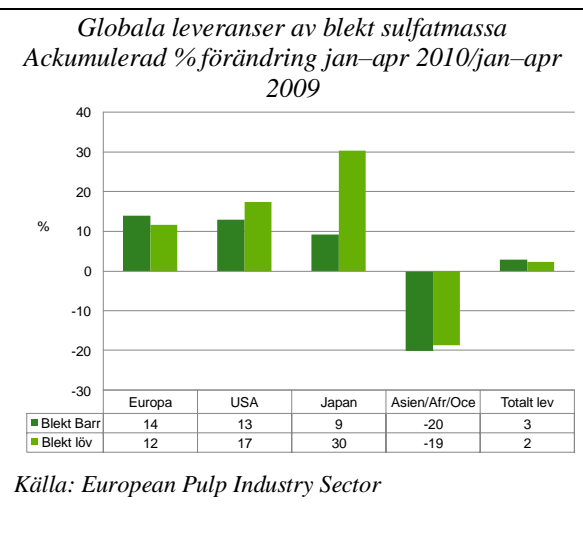
Massapriset (blekt barrsulfatmassa) började falla tredje kvartalet 2008, men sedan sommaren 2009 har flera prishöjningar genomförts. Prisrörelserna är starkt kopplade till globala lagerförändringar och balansen mellan utbud och efterfrågan. I nedanstående diagram visas priset i dollar samt omräknat till svenska kronor med genomsnittlig valutakurs aktuell månad.

Internationellt

Massaleveranserna t.o.m. april 2010 (blekt sulfatmassa) har globalt ökat med knappt tre procent. Endast leveranser till Asien/Afrika/Oceanien har minskat. Den kraftigt ökade papperstillverkningen i Kina har bidragit till mycket stora leveransökningar av massa till Kina för att fylla behovet av råvara.

Lagren av papperscellulosa globalt har minskat kraftigt sedan början av 2009 till en mycket låg nivå. Utbudet av massa har begränsats av bruksnedläggningar och produktionsneddragningar i spåren av den ekonomiska krisen och lågkonjunkturen. Jordbävningen i Chile i februari medförde att massaleveranserna därifrån minskar kraftigt under första halvåret och verkar åtstramande på massabalansen. Ännu har inte alla bruk som skadades vid jordbävningen kunnat återstartas.

Papper – återhämtning efter minskad produktion förra året

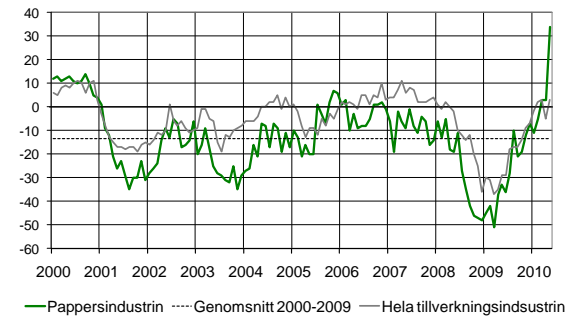
- Pappersproduktionen ökar från låg nivå
- Produktionsnedgången i lågkonjunkturens spår större i många andra länder än i Sverige
- Vissa prishöjningar genomförs

Konfidensindikatorn för pappersindustrin har sedan början av 2009 återhämtat fallet under 2008 och

ligger nu över sitt historiska genomsnitt. Enligt Konjunkturinstitutet steg indikatorn mycket kraftigt i maj. Orderingången har förbättrats, liksom bedömningen av orderstockens och färdigvarulagrens storlek. Konfidensindikatorn för pappersindustrin var länge lägre än för tillverkningsindustrin totalt men har sedan början av 2009 nära följt tillverkningsindustrin för att i maj stiga starkt.

(Enligt Konjunkturinstitutet kan uppgifterna i barometern för maj komma att revideras då de inte kunnat granskas lika noggrant som vanligt inför publiceringen).

Konfidensindikatorn och genomsnitt "Pappers- och pappindustrin" januari 2000 – maj 2010

Källa: Konjunkturinstitutet

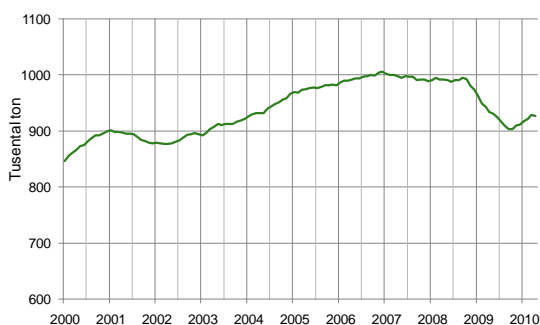
Produktion

Produktionen av papper i Sverige sjönk under 2009 med sju procent, med successivt något bättre utveckling under året. Nedgången i produktionen svarade mot starkt minskad efterfrågan i den ekonomiska krisens och lågkonjunktrens spår. Konsumtionen i Europa, den svenska industrins huvudmarknad, gick tillbaka med tolv procent under 2009 jämfört med 2008. Efterfrågeminskningen var störst för vissa grafiska papper, men även efterfrågan på förpackningsmaterial gick tillbaka kraftigt, medan konsumtionen av hygienpapper hölls uppe.

Den ekonomiska krisen och den lägre efterfrågan medförde också att produktionskapacitet lades ner.

Pappersproduktionen i Sverige visar under januari – april i år en ökning med fem procent.

Produktion av papper i Sverige per månad 2000 – april 2010. Glidande 12 månaders medelvärde

Övertidsblockaden och den elva dagar långa strejken i april blev kännbar för industrin. Fem bruk med tillverkning av förpackningspapper, kartong och wellmaterial drabbades av strejken, med förlorad produktion och leveranser som följd. Produktionen av de berörda kvaliteterna minskade med fem procent under april; utan konfliktåtgärder skulle produktionen ha ökat.

Exporten av papper har stärkts. Efter förra årets minskning med fem procent har exportvolymen under årets första fyra månader stigit med åtta procent jämfört med samma period 2009. Exportökningen till regioner utanför EU är högre än till EU, vilket kan återspegla den lägre takten i den ekonomiska återhämtningen i EU.

Papperspriser

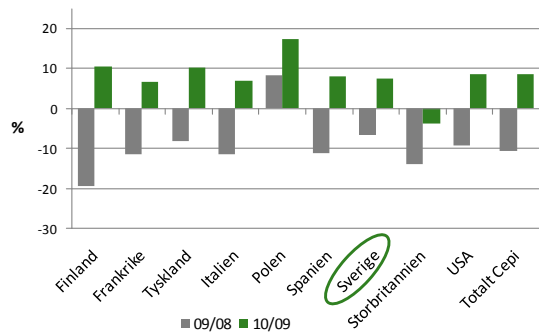
Priserna på pappersprodukter i Tyskland, Sveriges enskilt största exportmarknad för papper sammantaget, sjönk för många papperskvaliteter under 2009 från redan låg nivå. För vissa förpackningsmaterial medförde nedläggningar och neddragningar av produktionskapacitet bättre marknadsbalans och prishöjningar har kunnat genomföras. Priset på tidningspapper sjönk i början av året med över 20 procent, medan priset på wellmaterial kunnat höjas. Valutakursutvecklingen påverkar företagets intäkter i svenska kronor.

Internationellt

Sverige har jämfört med många andra länder klarat den ekonomiska nedgången bättre; nedläggningar och neddragningar i Sverige har varit mindre än i många andra länder såsom Finland, Tyskland och USA. Produktionen för första kvartalet 2010 jämfört med samma kvartal 2009 visar nu en uppgång för många länder. Pappersproduktionen i USA har stigit med sex procent, i Finland och Tyskland med 10 procent. I diagrammet visas också de stora produktionsminskningarna under helåret 2009 jämfört med 2008.

Även pappersefterfrågan ökar nu, från nedpressad nivå. Ökningstakten varierar mellan olika pappersslag.

Procentuell förändring av pappersproduktionen för vissa marknader, helår 2009/2008 och januari-mars 2010/2009

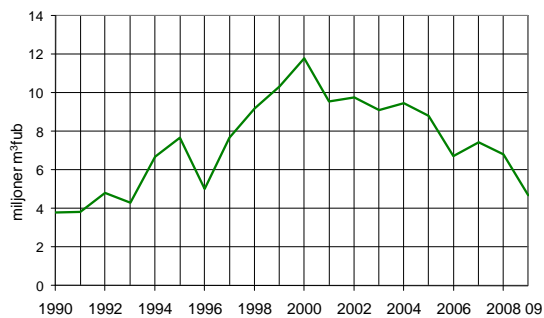
Källa: CEPI

Råvara: sågtimmer och massaved

Den svenska skogsindustrin försörjs i huvudsak med inhemsk råvara; 2009 motsvarade importen sju procent av industrins förbrukning.

betydande men sedan landet infört exporttullar på timmer och massaved så har Rysslands andel av importen minskat.

Import av rundvirke till Sverige, år 1990-2009

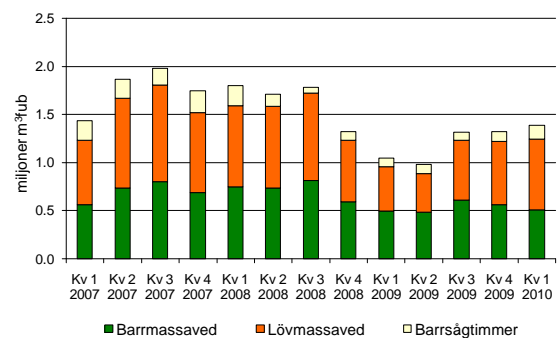

Källa: SCB

Importen har successivt minskat sedan år 2000 då nästan 18 procent av virkesråvaran importerades. Importen utgörs i huvudsak av massaved och kommer främst från Baltikum, Norge, Finland och Ryssland.

Baltikum har under lång tid varit det område varifrån den mesta råvaran importerats. Även importen från Ryssland har periodvis varit ganska

Import av rundvirke till Sverige, kvartal 2007-2010

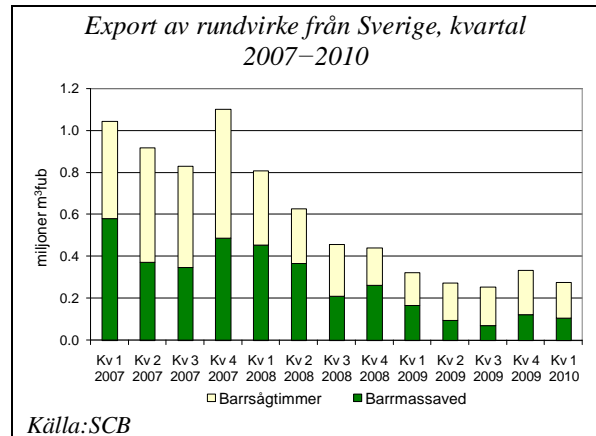

Källa: SCB

Exporten av virke från Sverige är historiskt sett ganska marginell och består mest av gränshandel med Norge. Det näst största mottagarlandet för virkesexport är Finland. Efter stormarna i södra Sverige 2005 och 2007 ökade dock exporten även till andra länder, främst Tyskland. Inte minst var det timmerexporten som ökade. Sverige har emellertid

under hela perioden haft en nettoimport av virke totalt sett.

Sedan det ekonomiska läget förvärrades under andra halvåret 2008 har handeln med råvara minskat i Östersjöregionen. Exporten från Sverige har under de senaste kvartalen legat på en nivå som till och med är något lägre än vad som var normalt före 2005.

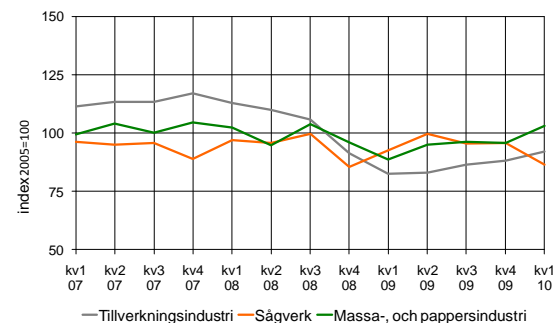

Skogsindustrin jämfört med andra branscher – ordergång, exportvärde och investeringar

Ordergång – läget i skogsindustrin bättre än för industrin totalt

Ordergången för hela den svenska industrin visade enligt SCB:s statistik en ökning med fyra procent under första kvartalet 2010 jämfört med fjärde kvartalet 2009. Hittills i år har ordergången till industrin ökat med knappt 14 procent jämfört med motsvarande period 2009. Skogsindustrins totala ordergång har varit starkare för det första kvartalet 2010 jämfört med fjärde kvartalet 2009, men utvecklats olika för delbranscherna: sågverksindustrins ordergång sjönk med tio procent, massaindustrins steg med motsvarande elva procent medan ökningen för pappersindustrin var sju procent.

Industrins ordergång för sågverks-, massa och pappersindustrin, fasta priser kalenderkorrigerad och säsongrensad per kvartal 2007–2010

Exportvärde – skogsindustrins exportvärde ökar mindre än varuexporten totalt

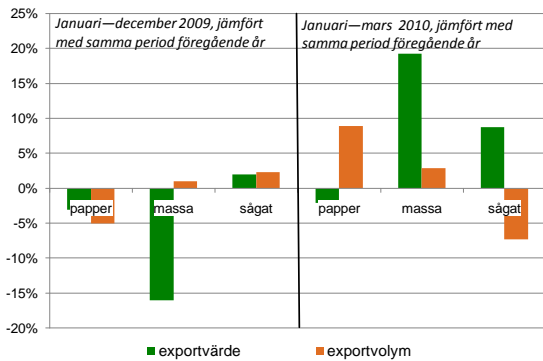
Efter en kraftig nedgång av den svenska varuexporten under 2009 ökade exporten med fem procent under det första kvartalet 2010 jämfört med samma kvartal föregående år, enligt SCBs senaste utrikeshandelsstatistik.

Efter att under föregående år haft en jämförelsevis bättre utveckling av exportvärdet än genomsnittet är förhållandet nu det omvända: exportvärdet för

skogsindustriprodukter ökade med två procent för den aktuella perioden med olika utveckling för delbranscherna: för sågade trävaror ökade exportvärdet med nio procent under första kvartalet 2010, för massa med 19 procent, medan värdet av pappersexporten gick tillbaka med två procent.

I följande diagram visas för helåret 2009 jämfört med 2008 (vänstra delen) och för första kvartalet 2010 jämfört med samma kvartal 2009 (högra delen) den procentuella förändringen av exportvärde respektive exportvolym. Priseffekten på exportvärdet framgår tydligt.

Procentuell utveckling av exportvärde respektive exportvolym för sågverks-, massa och pappersindustrin

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Investeringar – skogsindustrins investeringar förväntas stiga under 2010

SCBs investeringsenkät från maj 2010 visar en förväntad ökning av investeringsvolymerna i Sverige under 2010. För industrin totalt förutses en ökning med sex procent till drygt 55 miljarder kronor, i löpande penningvärde.

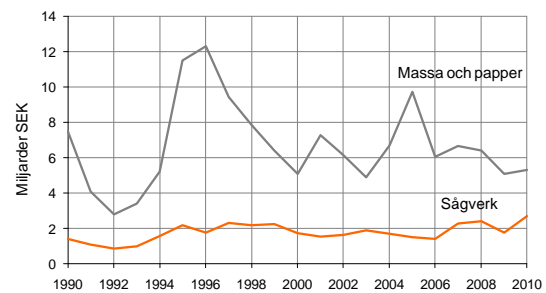
Investeringarna i skogsindustrin beräknas öka till 9,7 miljarder kronor i år: inom massa och pappersindustrin med fyra procent till 5,3 miljarder kronor och i sågverken med 35 procent till 2,7 miljarder kronor.

Inom flera industribranscher förväntas investeringarna öka under 2010. Stål- och metallindustrin samt trävaruindustrin (exklusive sågverk)

förväntas öka investeringsvolymen med 22 respektive 35 procent jämfört med 2009. I några branscher såsom metallvaruindustrin och den kemiska industrin förväntas investeringarna minska jämfört med förra året.

Investeringar i massa-, pappers- och sågverksindustrin är cykliska. I diagrammet framgår särskilt tydligt när stora investeringar i nya maskiner eller anläggningar gjorts i massa- och pappersindustrin. Sedan den senaste stora maskininvesteringen år 2005 avser större delen av investeringarna i massa- och pappersindustrin åtgärder för ökad energi-produktion eller energieffektivisering. I sågverksindustrin har investeringar under senare tid avsett dels nya såglinjer men också olika slag av effektiviseringar. Ett nytt sågverk håller på att byggas, vilket avspeglas i uppgången för innevarande år.

Investeringar i sågverks-, massa- och pappersindustrin 1980–2009, prognos 2010, löpande penningvärde

Källa: SCB majenkät 2010

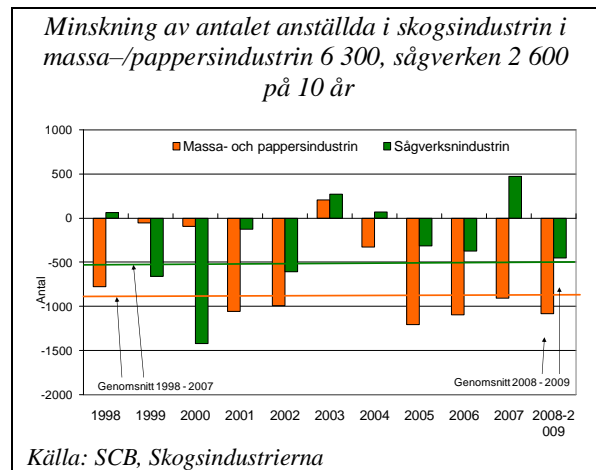
Arbetsmarknad och sysselsättning

Den ekonomiska och finansiella krisen de senaste åren har fått stora effekter på arbetsmarknad och sysselsättning. Särskilt under år 2008 aviserade många massa- och pappersbruk neddragning av personal, medan de aviserade neddragningarna i sågverksindustrin tog fart först år 2009. I några fall har dock varsel om neddragningar kunnat dras tillbaka. Sett över 2008 – 2009 tycks de aviserade neddragningarna inte vara avsevärt större än den långsiktigt minskande trenden i anställda i

industrin. I år har personalminskningar aviserats vid några bruk.

En del av neddragningen i antalet industrianställda hänger samman med företagets koncentration till sin kärnverksamhet, vilket medför att industrins inköp av varor och tjänster för verksamheten ökar. Detta tar sig uttryck i relativt sett ökad sysselsättning hos leverantörer och underleverantörer till industrin.

Diagrammet visar minskningen i antalet anställda i massa- och pappersindustrin respektive sågverksindustrin under de senaste 10 åren. För 2008 – 2009 visas ett genomsnitt av de personalminskningar som företagen aviserat.

Om svensk skogsindustri

Skogsindustrin är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Av svensk industris sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 10 –12 procent. Andelen av den svenska varuexporten är 11 procent, vilket motsvarade 123 miljarder kronor år 2009. Den svenska skogsindustrin är starkt exportinriktad. Av massa- och pappersproduktionen exporteras över 85 procent, och motsvarande för sågade trävaror är nära 70 procent. Sverige är världens näst största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror.

Om branschorganisationen Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är massa- och pappers- samt den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder drygt 50 massa- och papperstillverkare i sammanlagt 25 företag/koncerner och ca 140 sågverk inom ett 70-tal företag/koncerner. Organisationens uppgift är att stärka företagets konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter.

Om Kvartalsrapporten ”Så går det för skogsindustrin?”

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Kvartalsrapporten är tänkt att komma ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns på www.skogsindustrierna.org/Sa_gar_det_for_Skogsindustrin.

Kontakt:

Marianne Svensén
Skogsindustrierna
Box 55525
10204 Stockholm
marianne.svensen@skogsindustrierna.org
Telefon: +46 706 05 99 97